

Trufandale din livezile altora

Ambiția "premierii pe țară", ca să nu mai vorbim de aceea a "premierii absolute" – transformată glorios, câteodată, în "premieră mondială" – chinuie sufletul directorilor de teatru, acum, ca și în urmă cu un deceniu sau cu un secol. Asta, în ciuda faptului că spectatorilor le sunt încă străine o mulțime de titluri vechi și uneori ilustre. (Ba chiar și actorilor; reproduc un fragment dintr-o discuție auzită în cabinetul directorial al unui teatru bucureștean: *Directorul: ...și ar urma Nunta lui Figaro, pentru care avem toată distribuția. O actriță importantă a instituției: Nunta*

lui Figaro?! Ce-i aia?) Să fie aici un fel de speranță oarbă în forța noutății de a contracara înrădăcinatele rele (o trupă descompletată ori recalcitrantă, lipsa de inspirație a regizorului angajat, precaritatea fondurilor), sau, poate, nădejdea într-un bonus automat din partea cronicarilor, fascinați, eventual, de exotismul câte unui autor? Interesant este, oricum, faptul că această goană după trufandale ocolește sistematic livada dramaturgiei naționale, în care se mai coace totuși și câte un fruct comestibil.

Lasă-l în...

EȘAFODUL de George Astaloș ● **TEATRUL DRAMATIC "FANI TARDINI"** din GALAȚI ● Data reprezentației: 22 iunie 2000 ● Regia: Cătălin Vasiliu ● Scenografia: Mihaela Brehui ● Muzica: George Marcu ● Coregrafia: Ion Lazăr ● Distribuția: Stelian Stancu (Danton), Ioana Citta Baci (Fouquier-Tinville), Vlad Vasiliu (Vagabondul), Oana Preda Gheorghe (Louise Gély), Dan Căpățână (Călăul), Ana Maria Ciucanu (Lucile Desmoulins), Cătălin Cucu (Camille Desmoulins), Tamară Manea (Ghicitoarea), Petrică Păpușă (Robespierre) ș.a.

La prima vedere, titlul pus pe tapet de teatrul nou botezat (când? cum?) cu numele unei actrițe de oarecare notorietate din secolul trecut (sper că forurile responsabile nu au contat doar pe amănuntul că în trupa respectivei actrițe a funcționat un timp, ca sufleur, Mihai Eminescu), la prima vedere, zic,

foto: Cristi Boczar

Eșafodul contrazice reproșul privind neglijarea literaturii autohtone, întrucât titlul aparține unui autor român. Este vorba însă despre un autor român trăitor la Paris, amănunt biografic care dă și cheia prezenței bibliografice frecvente a operei lui George Astaloș în repertoriul românesc al ultimilor ani. Căci, spre deosebire de Matei Vișniec (a cărui reprezentare scenică a înregistrat – *et pour cause* – un clar recul), George Astaloș are posibilitatea (verificată!) de a gratula trupele ce îl “abordează” cu mici (dar orișicât...) sejururi pariziene, numite elegant turnee. Este, am auzit, ceea ce (il) așteaptă și (pe) teatrul gălățean. Aferim!

În realitate, textul lui Astaloș nu poate face parte din dramaturgia românească pentru un motiv foarte simplu: e scris într-o limbă inexistentă și imposibilă, aflată undeva la mijloc între română și franceză, dar la fel de departe de amândouă; ca să dau exemple, ar fi să umplu pagini întregi, de aceea citez doar o locuțiune care făcea un frumos efect comic de contrast (neintenționat, mă tem) în contextul dramatic, chiar tragic, unde apărea: “Lasă-mă-n destinelul meu!”. Din păcate, însă, nici

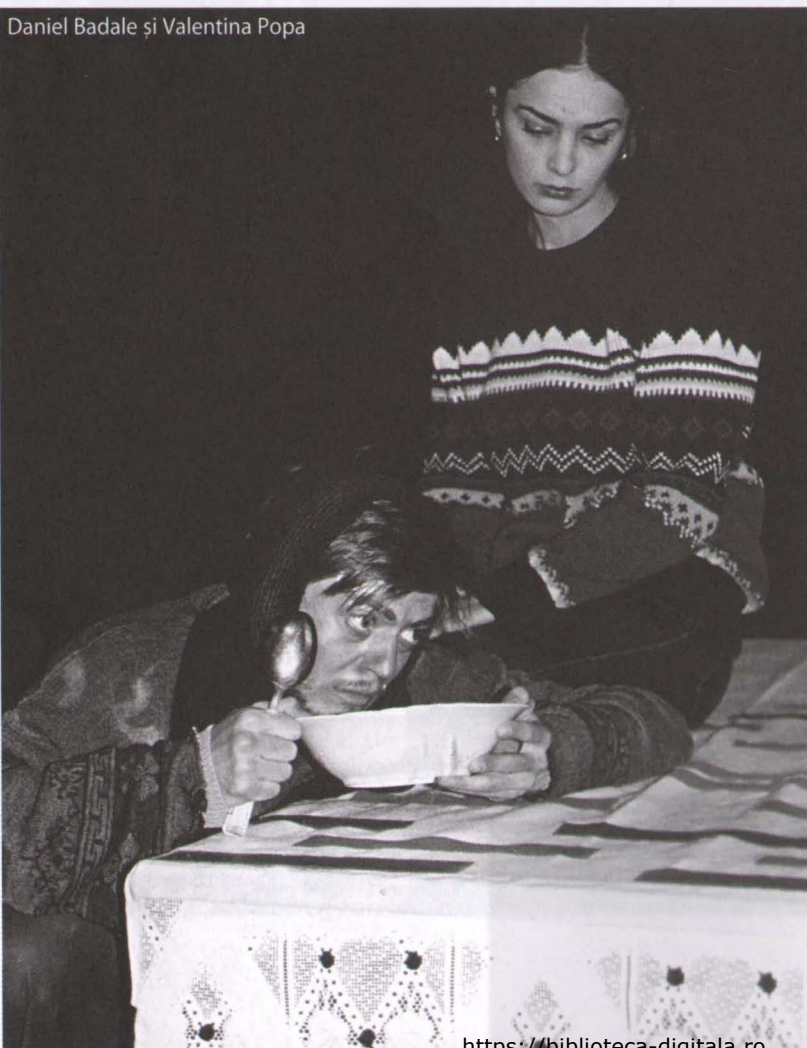
dacă treci (nu ușor) peste sunetul barbar al replicilor nu găsești suficiente rațiuni de a socoti textul o piesă: episodul (imprecis, ca situație temporală) “decupat” din Revoluția Franceză e convertit literar în lungi monoloage ale lui Danton, excesiv de “conceptuale” și de neteatrale, și în scurte dialoguri între celelalte personaje, excesiv de “metaforice” și la fel de neteatrale. Ca să nu mai lungim vorba, din câte am văzut și am citit, am impresia că, în afară de aproape uitata **Vin soldații!** (publicată în țară pe la sfârșitul anilor ‘60 și interesantă prin suprarealismul ei), George Astaloș, *causeur* fascinant și, pare-se, om fermecător, nu prea are ce-și trece în C.V.-ul dramaturgic. Cu toate eforturile în sens contrar ale unor amabili directori de teatru.

Și ale unor regizori mai mult sau mai puțin nevinovați, cum e cazul lui Cătălin Vasiliu, absolvent de vreo doi ani al unei universități particulare (unde a avut-o profesoară pe Cătălina Buzoianu), dar aflat abia la al doilea spectacol pe o scenă profesionistă. Luptând din greu cu masa strivitoare a textului, tânărul director de scenă a izbutit – lucru foarte meritoriu – să-i dea, dacă nu

coerență, măcar teatralitate, ca să zic așa, *în sine*. El a folosit inteligent luminile, muzica, mișcarea scenică – mai puțin inspirat, însă, decorul debutantei Mihaela Brehui, care îi obligă pe actori la felurite cățărări, alunecări și târiri – și a creat, cum-necum, momente de spectacol intense, cu expresive compoziții în cadru și tensiune bine susținută. Mai are încă de studiat capitolul lucrului cu actorii, unde insuficiența sa experiență a lăsat goluri chiar prin părțile esențiale; sunt menționabili, de aceea, doar Ioana Citta Baciu, într-un excelent travesti (istericoidul Fouquier-Tinville), Vlad Vasiliu, Oana Preda Gheorghe și Dan Căpățână; am mai observat înzestrarea actricească a Anei Maria Ciucanu, dar cred că interpreta a fost greșit distribuită în Lucile Desmoulins. Oricum, pe Cătălin Vasiliu îl “aștept”, ca regizor, cu altceva.

Așteptarea e valabilă și pentru teatrul gălățean, care trebuie să demonstreze că scoaterea lui Adrian Lupu din fotoliul directorial (urmată, din nefericire, de plecarea lui din viață) a avut și alt scop decât (re)așezarea acolo a vechiului său amic Mihai Mihail.

Daniel Badale și Valentina Popa

Niște lauri cam ofiliți

Spațiul ex-sovietic este, după cum se știe, o pepinieră bogată de talente artistice, inclusiv literare, inclusiv dramaturgice; o pepinieră puțin exploatată, în ultima vreme, de către oamenii de teatru români, din motive dacă nu firești, atunci foarte explicabile. Pe de altă parte, nu înseamnă că tot ceea ce provine de acolo este de calitate garantată, chiar dacă despre câte un autor – cum e, de pildă, și Alexei Dudarev din Belarus – aflăm că “a fost distins cu numeroase premii și titluri de laureat”. Precizarea figurează în sumarul caiet-program al